VERTALING VAN SARGA VII VAN HET OUDJAVAANSCH RAMAYANA.¹

DOOR

DR. H. H. JUYNBOLL.

Spreeken wij niet over den apenvorst, die zich vermeide in zinnelijke genietingen, daar zijn gemoed nu vrij was van yrees. Rāma en Lakṣmaṇa gingen weer verder (het bosch) in. De groote berg Mālyawān was hun doel (1).

Op den berg gekomen zijnde, was de voortreffelijke Raghutelg bekommerd van hart en was zijn gemoed aangedaan door den zachten wind, die daar kwam, blazende als een bode van het jaargetijde, dat liefdesmart wil veroorzaken (2).

De wolken verzamelden zich aldoor aan den hemel en vreeselijk, daverend weergalmde de donder, dien men zou kunnen vergelijken met de trom van den god der liefde. Bij het hooren hiervan werd zijn hart aangedaan (3).

Het onafgebroken gudsen van den hevigen regen was als de pijlen van god Manmatha. De voortreffelijke Raghutelg werd wel is waar niet gewond, doch zijn hart smolt bij het zien daarvan (4).

Een regenboog vertoonde zich aan den hemel, alsof men nevel en duisternis zag. Die was te beschouwen als de boog van Manobhawa, als hij schiet op hem, die treurt over de scheiding van zijne geliefde (5).

Zie den reiger, die terugkeert van het rijstveld. Hij schept er behagen in, zich te paren met zijne gezellin, die even wit is als hij. Dien zou men kunnen vergelijken met Manmatha's wimpel. Bij het zien daarvan beefde zijn hart (6).

Het opkomen van god Bhāskara was niet zichtbaar door de

¹ De zes eerste sarga's van het O.-Jav. Rāmāyaṇa zijn vertaald door Prof. Kern in deze Bijdragen, deel 73 (1917), p. 1—29, 155—174 en 472—492 (herdrukt in Verspreide Geschriften, deel X, pag. 77—139).

wolkenmassa aan den hemel. Die was als zijn scherpzinnige geest beneveld door zijne verblinding ten gevolge zijner liefdesmart (7).

Hoe langer hoe meer werd zijn gemoed aangedaan en bedroefd bij het zien der bliksemschichten, die het luchtruim door-kleefden. De tranen vielen stroomende uit zijne oogen. De standvastigheid van zijn hart smolt als het ware, al stroomende (8).

Hij was niet in staat, zijne tranen te bedwingen. Zijn hals trilde en zijn keel was pijnlijk. Mocht hij toch Maithilī gelukkig zien! Dit was de reden, dat zijne tranen opwelden (9).

«Ach koeltje, dat Noord- en Zuidwaarts blaast, liefelijk en aangenaam, geurig als een Kadamba-bloem! Zelfs de asceten in het woud, die hunne hartstochten bedwongen hebben, zullen zeker daardoor aangedaan worden (10).

«Bedroefd is het gemoed van hem, die de dichte duisternis ziet, eene duisternis, die niet te onthullen is, evenals de gevangenis van god Manmatha, die er uit ziet, of zij onzichtbaar en niet aan te raken is (11).

«Zoo is de vuurvlieg evenals de vlam van Anangga, onbluschaar zijn beide en onophoudelijk vlammend. Zij ontroert diep het vluchtige gemoed. Ach! Mijn hart is bedroefd bij het zien daarvan (12).

«En de bliksemstralen plagen mijne verblinde oogen. Ik ben vermoeid en verschrikt door hunne flikkering. Zij zijn toch onbestendig en verdwijnen spoedig weder. Ach! zij willen mij voortdurend plagen en kwellen! (13).

«Waarop gelijkt het geluid van den donder? Ik zou denken op het geluid van den boog van Kāmadewa, die de geheele aarde beschiet. Zoo is de donder het geluid van zijne pijlen (14).

«Blijkbaar beschiet Manmatha de wereld, doch zijne pijlen zijn van gouden vederen voorzien. Deze flikkeren voortdurend aan den hemel. Ach Manobhawa! Gij zijt zeer onvermoeid! (15).

«Ook de cātaka veroorzaakt minnesmart door zijn gezang. Hij schept er behagen in, zijne geliefde toe te roepen. Het (gezag) wordt zachter en hij verwijderd zich, doch een oogenblik later komt hij weder, terwijl hij hem, die door liefdesmart gekweld wordt, plaagt (16).

«Zoo meende ik, dat de wind een geneesmiddel zou zijn, daar hij koel en uitermate verkwikkend is voor het lichaam, doch ik voel, dat hij niet anders is dan vuur, waardoor mijn hart verschoeit en verbrandt (17).

«Zoo zou de pauw, die opvliegt, mij kunnen verkwikken, doch ik word bedroefd, als hij schreeuwt. Hij weet, dat ik treur over de scheiding van mijne geliefde. Ik ben verbijsterd en koester een groot verlangen (18).

«Ook de regen heeft geen medelijden met mij, die gescheiden ben. Hij plaagt mij, die door liefde overweldigd ben. Zonder ophouden neemt hij steeds toe, oneindig. Ach! Ik ben verzadigd van verdriet! (19).

«De groote zieners, die allen in het bosch zijn, zijn steeds geduldig, onverdroten. Tengevolge van den regentijd bibberen zij. Naar mijne meening zijn zij verblind, niet gelukkig (20).

«Zoo ook de kwakende kikvorschen en de luidzingende vogels, het is alsof zij mij, die door minnesmart getroffen ben, dooden. Zij zingen zonder ophouden in den nacht. Ach! Hoe onbeschaamd zijn zij en hoe plagen en kwellen zij (mij)! (21).

«Sitā! Hoe groot is toch uw verdriet? Vroeger waart gij nooit van mij gescheiden. Ach helaas! Zeer onmeedoogend is het noodlot, dat toegelaten heeft, dat gij, zusje, gewelddadig van mij gescheiden wordt (22).

«Hevig is mijn verlangen, niet gering. Mijne oogen zijn zwak en pijnlijk, als ik kijk naar den hemel, of ook naar het woud. Zij beide zijn de oorzaak van mijn liefdesmart (24).

«Bij een reebok moet ik denken aan uw liefelijken blik, bij een olifant moet ik denken aan uw verstandig gedrag, bij de maan moet ik denken aan uw verheugd gelaat. Ach! Hoe heeft uwe schoonheid mij doordrongen! (24).

«Het water van het diepe meer, dat in beweging is, zijne golven gelijken op uwe wenkbrauwen, als zij trillen. De glanzende vederen van den dansenden pauw zijn zeker, zou ik denken, uw glanzende haarwring (25).

«De zwanen vliegen alle naar het Noorden. Daar naar het Mānasa-meer is het, dat zij gaan. Tengevolge van mijn liefdesmart is het zeker, dat zij schreeuwen. Zoo is uw stem, naar ik meen, niet anders (26).

«Zacht blaast de wind van den Malaya. Hij kust den dewadāru in het woud. Zijn geur verspreidt zich in den neus, welriekend, die is te vergelijken met den geur uwer wangen, naar mijne meening (27).

«Zoolang het dag is, ben ik niet zeer bedroefd, omdat ik dan veel zie in het woud, wat mij verstrooit, doch gedurende

den nacht ben ik werkelijk bedroefd, daar ik haar, naar wie mijn gemoed streeft, niet zie. (28).

«Ik zou wenschen, dat de nacht snel verstreek, doch dat het steeds dag bleef. Ach! Hoe groot is toch mijn verdriet, als ik denk aan u in den nacht! (29).

«Als ik ontwaak ben ik bedroefd, smachtend en verlangend. Wanneer ik de oogen sluit, word ik gekweld en ben ik onrustig. Niets smaakt mij wegens mijn onrust. Ach, hoe ongeneeslijk is de smart der scheiding!» (30).

Zoo weeklaagde hij, toen hij zich bevond op den berg Mālyawān. Des nachts sliep hij niet, steeds denkende aan zijne geliefde Sītā. Voortdurend weende hij, hevig door smart gekweld. Ach! Als duizend jaren was zijn liefdesmart in een oogenblik. (31)

Nu was de tijd dat de hemel bewolkt was verstreken en kwam het herfstseizoen. De hemel werd helder en rein als de inborst van een wijze. De wolken, die als de verblinding zijn, waren alle uiteengegaan en verdwenen. Nu vertoonden zich witte zwanen, te vergelijken met een waarachtige en reine inborst. (32).

Rāma keek naar den onbewolkten hemel en zag, dat de maan-god rond was, daar het juist volle maan was. Die was als het gelaat van zijne geliefde, de dochter van koning Janaka, dacht hij. Snel werd hij aangemaand en sprak hij tot Lakṣmaṇa: (33)

«Mijn broeder, kijk naar den hemel! Daar zweven verheugd de zwanen, gaande naar het meer schreeuwen zij verheugd en verlangend. Blijkbaar is dit de droge tijd, naar ik meen, waarop gij afgesproken hebt, te komen. Ach! De apenkoning houdt zijn woord niet en is niet trouw aan zijne belofte. (34).

«En hij is er toe gekomen, een misdrijf te plegen, de aap, doordat hij zijne vroegere belofte vergat. Hij is zeer bedriegelijk, dat hij niet komt, want hij doet niets anders dan eten, zonder te kijken naar den hemel, die helder en schitterend is. Er zijn zelfs sterren. Waarom ziet hij die niet? (35).

«Overdag komt hij er niet toe uit te gaan, doch doet niets anders dan slapen. Daarom let hij niet op de schoonheid der pas ontloken lotussen. Achteloos verlustigt hij zich, geheel in beslag genomen door het genot. Ach! Hij is niet bevreesd, dat hij zijnen broeder Bālī in den dood zal volgen. (36).

«Hij verlustigt zich met zijne vrouw en kinderen. Dat is zeker de reden van zijne verblindheid. Mijn broeder! Ga naar hem toe, haast u, wees niet bevreesd! Spreek tot den slechten aap kwetsende

woorden, want hij is begonnen met geen ontzag te hebben voor mij, dat hij zich gerechtigd acht, zijn woord te breken. (37).

«Hij denkt slechts aan omhelzingen, zonder zijn vriend gedachtig te zijn. Hij beraadslaagt en drinkt en verzadigt zich aan honig, zoodat hij, naar ik denk, bedwelmd en verblind is, doch hij let niet op de oorzaak ervan, dat het hem goed gaat. Ach wat is hij verblind! Ga daarom naar hem toe en vraag hem, hoe zijne gezindheid is». (38).

Zoo sprak de voortreffelijke Rāma. Lakṣmaṇa stond op, bedreven en ervaren in het bevredigen van de gedachten van Rāma. Hij droeg zijn boog, terwijl hij ging naar Kiṣkindhaka. Toen hij kwam in de grot, verspreidden zich de apen, hem ziende. (39).

De voortreffelijke aap Hanumān trad hem gebogen tegemoet. Eerbiedig verzocht hij hem, binnen te treden. De edele Lakṣmaṇa ging naar binnen en de apenvorst naderde snel, groette hem eerbiedig en wischte het stof af van de voeten van Sumitrā's zoon. (40).

«Ik ben nalatig, daar ik niets anders doe dan mij verlustigen. Vergeef mij, want ik ben overtuigd. Ik doe niets anders dan de spijzen te nuttigen, die gij mij gegeven hebt. De droge tijd is gekomen, maar ik dacht er niet aan, omdat ik mij vermaakte. (41).

«Nu zal ik de apen gelasten te gaan. Wees niet ongerust! Ik zal de apen allen oproepen, om rond te zwerven op den berg in het woud. Laten zij alle trachten, zooveel mogelijk dichtbegroeide plaatsen in het woud binnen te dringen, overal waar de dochter van koning Janaka zich kan begeven hebben». (42).

Zoo sprak Sugrīwa tot Sumitra's zoon. Daarop vertrok hij. Hij gelastte het leger der apen, dat zij alle hun best zouden doen en dat niemand zou achterblijven. Snel werden de apen opgeroepen. Zij kwamen dreunende, dicht aaneengesloten. Sumitra's zoon stond op, terwijl hij Sugrīwa snel vergezelde. (43).

Spoedig kwamen zij bij den Mālyawān en daar trad Rāma hen tegemoet. Sugrīwa groette hem eerbiedig en alle apen maakten kruipend hunne opwachting. Na hen begroet te hebben, zaten zij allen eerbiedig voorovergebogen. Dat ziende, trad de apenvorst naar voren en sprak tot Rāma: (44).

«O vorst! Vergeef mijne handelwijze, want die was ongepast en ik heb mijn woord gebroken. Ik wist niet, dat de afgesproken tijd gekomen was, mij aldoor verlustigende en laadde zoo den schijn van ondankbaarheid op mij, door mij niet te bekommeren

om weldaden en er niet aan te denken. Ik vergat ze, omdat ik mij vermaakte. Het is de aard van een dwaas, niet te letten op zijne vrienden, in plaats van hen op zijn beurt wel te doen. (45).

«En het is de aard van een verblinde, als hij genot smaakt, zich daaraan te bedwelmen, zoodat hij (alles) vergeet. Hij weet geen gunst te bewijzen en handelt verkeerd, alleen verslaafd aan genot. En moge de vorst goedertieren zijn jegens mij, want ik ben dwaas, zeer verblind en laaghartig. Omdat de vorst mij zoekt, dit is de reden, dat ik, dwaas, tot nadenken gekomen ben». (46).

Zoo sprak de apenvorst. Rāma was bevredigd, toen hij dit hoorde, en schonk hem vergiffenis, ziende dat de apen in grooten getale zaten, zoodat de berg Mālyawān vol van hen was. «Blijktbaar zal Rāwaṇa vernietigd worden door hen allen, want zij zijn zeer krachtig». Zoo dacht Rāma, verheugd toen hij zag, dat de dappere apen gekomen waren. (47).

Toen het apenleger verzameld was, trad Hanumān vooruit en Nīla, Anggada en Jāmbawān, die alle geëerbiedigd werden door de apen, dappere helden, als vier zeer diepe zeeën in dapperheid. Dezen werden toegesproken door den apenvorst Sugrīwa, die tot hen sprak: (48).

«O Nīla, Anggada en Jāmbawān! Gaat en volgt als boden Hanumān, (om te onderzoeken), of werkelijk 's vorsten gemalin Sītā in Langkāpurī is. Dit zij uw doel en dit zij uw weg ten zuiden van dezen Mālyawān. Bestijgt de berghelling, gaat en kijkt naar de zee ten Noorden en ten Zuiden! (49).

«Als gij de zee overgestoken zijt, zult gij den Suwelaberg zien. Als gij daar komt en daar overnacht, houdt dan goed de wacht en weest op uwe hoede, slaapt om beurten! Daar zijn vele rākṣasa's, die geweld plegen in den nacht en daar rondzwerven. Weest voor hen op uwe hoede en kijkt goed naar Janaka's dochter in het rijk Langkāpura! (50).

«Weest niet voorbarig in woorden, als gij de vorstin Sītā ontmoet, doch sluipt behoedzaam in de legerplaats en kijkt zorgvuldig naar het noorden en het zuiden, of gij soms eene vrouw ziet, die hartzeer lijdt en kwijnt en weent. Treedt dan naar voren en ondervraagt haar en als het het gunstige oogenblik is, om te spreken, luistert dan!» (51).

Zoo sprak de apenvorst. Op zijn beurt sprak Rāma:

«O Hanumān! Ga met groote behoedzaamheid naar Langkāpura en onderzoek het! Neem dezen ring van mij mede en

geef dien, wanneer gij Sitā ontmoet, opdat zij u vertrouwe, dat gij komt als bode, door mij gezonden.» (52).

Zoo sprak vorst Rāma. Daarop stond Hanumān op en ging weg, met Nīla, Anggada en Jāmbawān. Er waren veertigduizend apen, die hen volgden. Zij sprongen in het luchtruim, hunne haren trilden, alle waren rossig, als tienduizend zonnen zoo scherp en heet was hun kracht, als het ware stralend. (53).

Toen de gezanten weg waren, stond Çatabali op, een krachtige aap en ging snel naar het Noorden. Daar naar het Westen was het, dat Susena zich begaf. Het Oosten was het doel van Winata. Tengevolge van hunne snelheid sprongen zij allen en de apen ten getale van honderdduizend volgden als spelende tijgers ¹ (54).

Daarop gingen de apen, ronddolende volgens het bevel van Raghu's telg. Laten wij spreken over hen, die naar het Zuiden gingen, met Hanumān als aanvoerder. (55).

Vervolgens kwam het apenleger op den voortreffelijken, hoogen berg Windhya. De heeren der dieren, de leeuwen, waren bevreesd en vlogen in snelle vaart ² weg. (56).

De top van den berg was ontoegankelijk. Er waren beken, kolken en ravijnen, diepe en vervaarlijke, moeielijk over te trekken rivieren, die door het apenleger doorwaad werden. (57).

Allen waren luidruchtig in het bosch, met een luid geritsel gingen zij er binnen. De voortreffelijkste der wilde dieren, de leeuwen, waren verschrikt en verdoofd, zij vluchtten allen. (58).

Tengevolge van de ondoordringbaarheid van het woud en ook, omdat de berg Windhya zoo hoog was, waren de apen allen vermoeid en zuchtten. De heete zon verschroeide hen. (59).

Het apenleger was zwak en hongerig en uitgeput, omdat het beu was van het indringen (in het woud). Tengevolge van hun honger hielden zij op rumoer te maken, even als de zee, die stilstaat en tot bedaren komt. (60).

Er was een vlakke steen, in de schaduw van bladerrijke boomen. De apen zochten daar om het hardst beschutting, allen vielen om van vermoeienis. (61).

Er waren vogels, die hen vergezelden, uit een berggrot komende.

¹ Dit is eene toespeling op de versmaat Çārdūlawikrīḍita. Vgl. Wṛttasañcaya, 88.

² Ook dit is weder eene aanduiding van de versmaat Twaritagati. Vgl. Wṛttasañcaya, 40.

Het apenleger was verbaasd, hen ziende. Allen stonden op en keken. (62).

Toen zagen zij een uitgeholde spelonk, met eene geduchte opening. De vrees van het apenleger verdween. Zij gingen er binnen om te schuilen, met luid gedreun. (63).

Toen de apen daar binnen kwamen, was daar een wit huis, zeer glanzend en stralend. Daar kwamen zij samen en traden zij binnen. (64).

Zij ontmoetten daar eene maagd, schoon en volmaakt bekoorlijk, schitterend als de maan. Deze nu paste op het huis. (65).

Lachend traden zij binnen, onbevreesd. Zij kwam en gaf hun rijpe vruchten en zeer helder en koud water. Dit nu was haar gastgeschenk, rein en geurig. (66).

Daarop ondervroeg zij de apen, nadat zij verwelkomd, verheugd en volkomen verzadigd waren; naar waarheid deelden zij mede (67):

«Er is een zekere beroemde Raghu-telg. Deze heeft ons allen als boden gezonden. Wij gingen, gelast om Janaka's dochter, die gevangen weggevoerd is, te zoeken. (68).

«Wij vragen naar dengene, die deze berggrot gegraven heeft. Wie heeft dit huis gebouwd? Deel ons dit mede! (69).

«En hoe is de naam van dengene, die u verwekt heeft? Gij zijt eene volmaakt schoone maagd. Deel ons mede, hoe uw naam is!» (70).

Zoo spraken de apen, allen vragende. Toen sprak het meisje met haar dun middel: ¹ (71).

«Er is een dānawa-vorst, genaamd Wiṣwakarma, niet anders. Deze heeft dit huis gebouwd en deze grot hier uitgehoud. (72).

«Hij is gestorven, doordat hij door god Indra met zijn bliksem getroffen is, omdat hij de aarde onophoudelijk kwelde. (73).

«Ik hier ben een dānawa-meisje; mijn naam, waaronder ik bekend ben, is Swayamprabhā. De dānawa-vorst is mijn vader, vermaard als Merusāwarṇi ². (74).

«Als gij snel wilt komen in Langkā, spoedig, rasch, vlug, zal ik u allen naar buiten brengen, doch bedekt uwe oogen en kijkt niet!» (75).

¹ Tanumadhyā is tevens de naam van de versmaat. Vgl. Wṛttasañcaya, 14.

² Zie over dit vers: Kern, Eene merkwaardige tekstverknoeijing in het O. Jav. Rāmāyaṇa (B. T. L. V. 1898, p. 171—173, herdrukt in Verspreide Geschriften, deel IX, p. 299—300).

Zoo sprak de dochter van den dānawa-koning. Haar doel was niets anders dan de apen te bedriegen, want zij had gehoord, dat de apen zouden gaan Langkā. Haar gemoed was ijverzuchtig en wrevelig. (76).

Het is de aard der dānawa's en rākṣasa's, om eendrachtig te zijn en bevriend. Hun wezen en gedrag zijn eensgezind. Dit was de reden, dat zij afkeerig was en de apen wilde belemmeren en dat zij een toovermiddel bedacht. (77).

Toen gaven de apen haar allen gehoor. Zelfs Hanumān werd verblind. Verheugd sloten zij allen de oogen en bedekten die. Geen hunner vermoedde, dat hij bedrogen werd. (78).

Tengevolge van hunne vermoeienis door hunne zwerftochten waren zij uitgeput. Zij hadden zich gehaast om te komen. Dit was de reden, dat zij gewillig waren. Terwijl zij sliepen, werden zij getroffen door de betoovering. Zij zagen niet, dat hun lichaam uit de grot ging. (79).

Toen zij zagen, dat hun lichaam buiten de grot was, waren zij verbijsterd, in de war, hun denkvermogen was verdwenen. Een geheele maand was naar hunne meening slechts een oogeblik, ten gevolge van de betoovering van Swayamprabhā. (80).

Anggada was verdrietig en peinzend; zijn denkvermogen was weg, zijn begrip was verdwenen. Hij was bezorgd, teleurgesteld; zwijgend en vast was hij besloten, om in het bosch te sterven. (81)

Evenzoo de dappere aap Jāmbawān, ziende, dat Anggada bekommerd van geest was, was zijn gemoed bedroefd en verbijsterd en zijn denkvermogen verdwenen. «Ik zal mede sterven». Zoo dacht hij. (82).

Hanumān was eveneens bekommerd van geest, bij het zien van den ouden aap Jāmbawān. «Wat zou mijn leven voor doel hebben? Het is nutteloos, dat ik besta. Laat ik mede sterven». Zoo dacht hij. (83).

Toen de dappere aap Hanumān hen navolgde, waren alle apen eveneens bedroefd. Zij vergaten alles en geen van hen dacht over iets anders, dan hoe hij zich zou dooden op den berg. (84)

Toen de apen zoo bekommerd en deerniswaardig waren, was er een zekere Sampāti, een geduchte groote vogel, dien men met Garuḍa zou kunnen vergelijken. Deze nu begaf zich naar het leger der bedroefde apen. (85).

Zijn lichaam was zonder haren en glad, zijn bek was scherp,

hard en puntig. Toen zij hem zagen, waren de apen allen bevreesd. Zij werden hoe langer hoe meer bezorgd en bedroefd. (86).

«O hoe onrein, eerloos en laag zijn wij! Hoewel wij gezanten heeten, zijn wij zeer ontrouw. Tengevolge van de betoovering van Swayamprabhā, weten wij niet, naar welke richting wij moeten gaan, naar het Noorden of het Zuiden. (87).

«Zeer goddelijk waart gij toch, broeder Jaṭāyu. Gij waart tevreden en gij hebt uwen vriend een weldaad bewezen. Gij hebt Raghu's telg Rāma ingelicht, toen hij gevonden werd in het groote woud. (88).

«Doch wij zijn zeer ondankbaar en onberaden en wij vergelden Raghu's telg Rāma niet. Waartoe dient het, dat wij leven. Dit is doelloos. Daarom moeten wij maar gerust sterven. (89).

«Dit is een geduchte vogel, als het ware de koning der vogels. Groot, scherp en verschrikkelijk is zijn snavel. Hij treedt naar voren als de Doodsgod, naar mijne meening. Het zou gelukkig zijn, als wij door hem gedood werden, zou ik meenen. (90).

«Laten wij dit lichaam van ons geheel geven aan den vogel, die uitgeput is door gebrek aan voedsel en hongerig. Ten gevolge van vermoeienis vliegt hij met een zachte vlucht. Het treft zeer gelukkig, dat hij ons ontmoet heeft». (91).

Zoo waren de woorden van het leger der apen, die ziek waren. Toen kwam de groote vogel naderbij en sprak: «Wat was uw doel, o heldhaftige voortreffelijke apen, dat gij naar het zeer ontoegankelijke Windhya-gebergte gingt? (92).

«Zelfs de gedachte dringt er niet in door en hij is zeer hoog en ruig begroeid. Wat is uw doel, dat gij hier komt, tengevolge waarvan gij wanhopend en bedroefd zijt? (93).

«En dat gij u zelf eerloos noemt? Jaṭāyu, dien gij prijst als verdienstelijk, dat is niemand anders dan mijn geliefde jongere broeder. Mijn naam is in de wereld vermaard als Sampāti». (94).

Zoo sprak de vogel Sampāti. Snel sprak het leger der apen, hem inlichtende:

«Wij hier zijn gezanten van den voortreffelijken Rāma. Hij heeft ons gelast, naar Langkā te gaan. (95).

«De geliefde van Rāma, Janaka's dochter, haar moeten wij zoeken, als zij nog leeft, doch wij zijn er niet in geslaagd, zijn bevel te volbrengen. Dit is de reden, dat wij gebukt gaan onder kommer. (96).

«Een maand lang reeds zijn wij hier, naar wij meenen. De

afgesproken tijd is reeds lang verstreken. Wij hebben ons doel niet bereikt, daarom zijn wij beschaamd. Kom dus en pik ons en verslind ons!» (97).

Zoo spraken de apen. Allen wilden sterven, doch Sampāti was medelijdend en sprak wederom: «O, wat zijt gij deerniswaardig en verblind! Gij zijt wanhopig, verward en onnadenkend. (98).

«Gij wilt uw eerloos lichaam dooden. Wat zou het baten, te sterven zonder reden? Staat op en tracht allen, boden te zijn! Gaat gezamenlijk weder naar het zuiden! (99).

Als gij een koninklijk paleis geheel van goud ziet, op den top van een hoogen berg, dat is Langkā, de verblijfplaats van de nimfen, dat niet onderdoet in schoonheid voor den Hima-wān. (100).

«Meer dan de hemel is zijne schoonheid verbazend. Ik denk, dat Langkā het puikje der geheele aarde is. Geen ander dan god Dhātār heeft het geschapen. Doordat hij het getracht heeft, dat is de reden, dat het zoo schittert. (101).

«Hij, die beroemd is als Waiṣrawaṇa, de god van den rijkdom, die was daar vroeger vorst. Omdat hij verslagen en ten onder gebracht is door Rāwaṇa, dat is de reden, dat hij zich thans in Alakāwatī bevindt. (102).

«Ook deze Rāwaṇa, hoewel hij zeegrijk is en heerscht over de wereld en er niemand is, die niet voor hem gezwicht is, zal toch zeker door u in den strijd gedood worden, want gij allen zijt zeer machtig en krachtig. (103).

«Treurt daarom niet en staat op! Volbrengt het bevel van Raghu's telg! Gij zult Janaka's dochter vinden, als gij haar zoekt. Zij is in het paleis van Daśānana. (104).

«Mijne woorden zijn niet ijdel, doch waar. Laat het doel, waarom gij als boden gegaan zijt, ten uitvoer gebracht worden, dan zal zeker de voortreffelijke Rāma verheugd zijn, ten gevolge van uwe poging, om zijne geliefde te zoeken». (105).

Zoo waren de woorden van den vorst der vogels Sampāti, terwijl hij de apen aanspoorde. Zij gaven hem allen gehoor, stonden op en gingen allen verheugd weg. Zij kwamen op den berg, die Mahendraparwata heet. (106).

Toen zij kwamen op de zuidelijke helling, waren zij verheugd. Zij aten de vruchten, die in het woud welig groeiden. Van af den berg vertoonde zich de zuidelijke zee, zoo uitgestrekt als de hemel, zeer vreeselijk en bulderend. (107).

De golven de zee klotsten zonder ophouden. Voortdurend stortten zij zich op den voet van den harden berg, alsof zij vertoornd waren en een afkeer hadden van den berg, omdat zij de schoonheid van de Noordelijke streek niet zagen. (108).

En het was, alsof zij bedwelmd waren, dronken door de schitterende juweelen en edelgesteenten. Verschillend was de wijze, waarop zij zich gedroegen, daar zij zeer verbijsterd waren. De aard van de godin der Schoonheid was de reden, dat zij bedwelmd waren. (109).

Een harde, koude wind blies voortdurend, die was als het ware de adem van den oceaan. Zijn adem hijgde, omdat hij zeer verzadigd was van het drinken van het water, dat zonder ophouden stroomde. (110).

De apen waren verheugd bij het zien van de zee, wier golven bulderden en aanvielen, zoodat de apen allen afdaalden naar den oever der zee, die was hun doel. (111).

Daar gekomen zijnde, hielden zij alle stil en keken naar de dolfinen en kreeften, die zich aan de klippen vastklampten. Er waren ook visschen, die sprongen als apen. Het apenleger lachte aanhoudend daarom. (112).

Terwijl de voortreffelijkste der apen niets anders deden dan kijken naar de visschen, beval Anggada hen te vertrekken. Hanumān stond op, want de zoon van den Windgod was de voornaamste van hen, die als boden gezonden waren. Hij stond op, op het punt om te gaan. Alle apen bleven achter. (113).